

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Sondaj privind creditarea
companiilor nefinanciare
și a populației

August 2017

Sondaj* privind creditarea companiilor nefinanciare și a populației

Trimestrul II 2017
August 2017

---

* A se vedea Anexa și notele metodologice pentru aspecte legate de caracteristicile și terminologia folosite în sondaj (<http://www.bnro.ro/Anexe-6352.aspx>).

NOTĂ

Toate drepturile rezervate.
Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative
și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2458-0538

Cuprins

Sinteză	5
1. Creditarea companiilor nefinanciare	7
1.1. Standardele de creditare	7
1.2. Termenii creditării	8
1.3. Cererea de credite	9
1.4. Evoluții ale riscului de credit asociat creditării companiilor nefinanciare	10
2. Creditarea populației	11
2.1. Standardele de creditare	11
2.2. Aspecte specifice creditării ipotecare (achiziția de locuințe și terenuri)	12
2.3. Aspecte specifice creditului de consum	16
ANEXĂ	18

Sintează

În T2/2017, instituțiile de credit au înăspriț standardele de creditare atât pentru creditele destinate achiziției de locuințe și terenuri (credite ipotecare), cât și pentru creditele de consum acordate populației. Condițiile de creditare aferente companiilor nefinanciare nu au înregistrat modificări în T2/2017 raportat la trimestrul anterior. Instituțiile de credit prognozează pentru trimestrul următor o înăsprire marginală a standardelor de creditare pentru creditele ipotecare și, respectiv, moderată pentru cele de consum. În cazul companiilor nefinanciare, prognozele băncilor arată o menținere constantă a standardelor de creditare pentru T3/2017.

Tabel 1. Sinteza opiniilor băncilor referitoare la evoluția ofertei și a cererii de credite

Segment creditare		Ofertă		Cerere	
		T2/2017	T3/2017 (așteptări)	T2/2017	T3/2017 (așteptări)
Populație	Credite pentru achiziția de locuințe și terenuri	↓	↓	↑	→
	Credite pentru consum	↓	↓	↓	↑
Companii, total		→	→	↑	↑

Notă: Pentru oferta de creditare, săgeata în sus/jos/orizontal indică o relaxare/înăsprire/menținere constantă a standardelor de creditare. Pentru cererea de credite, săgeata în sus/jos/orizontal indică avansul/contractia/menținerea constantă a cererii, conform opiniei băncilor (referitoare la ultimele 3 luni, respectiv așteptările privind următoarele 3 luni). Culoarea portocalie indică modificări de amploare marginală, iar culoarea maro de amplitudine moderată sau mare.

În T2/2017, cererea de credite s-a majorat marginal în cazul creditelor destinate achiziției de locuințe și terenuri acordate populației, în timp ce în cazul împrumuturilor de consum aceasta s-a redus marginal. Companiile nefinanciare au apelat într-o mai mare măsură la finanțare prin intermediul creditului bancar, conducând la un avans semnificativ al cererii. În acest context, se constată necesitatea unei orientări mai ample a instituțiilor de credit către sectorul firmelor, acesta fiind al optilea trimestru consecutiv de creștere a cererii pe acest segment. Pentru T3/2017, instituțiile de credit anticipează creșterea marginală a cererii în cazul creditelor de consum destinate populației și menținerea constantă a acesteia în cazul împrumuturilor ipotecare. Așteptările băncilor pentru următoarele 3 luni sunt ca cererea venită din partea firmelor să continue să crească semnificativ.

A. SECTORUL COMPANIILOR NEFINANCIARE

- **Standardele de creditare** la nivel agregat au rămas la un nivel constant în T2/2017, cu excepția creditelor pe termen lung acordate companiilor de talie mare, care s-au relaxat moderat. Pentru T3/2017, băncile prognozează o menținere constantă a condițiilor de creditare atât la nivel agregat, cât și în structură.

- **Termenii creditării** au rămas relativ nemodificați comparativ cu perioada de raportare precedentă.
- **Cererea de credite** s-a majorat semnificativ în T2/2017, cu toate că băncile se așteptau la un avans marginal al acesteia. În trimestrul următor, băncile anticipează o modificare a cererii agregate provenite din partea companiilor de amplitudine relativ similară celei din trimestrul curent. În ceea ce privește rata solicitărilor respinse de către instituțiile de credit, aceasta s-a redus marginal față de perioada de raportare precedentă.
- **Riscurile asociate companiilor**, în percepția băncilor, s-au menținut, în general, la un nivel similar celui din trimestrul precedent. Singurele excepții au fost sectoarele energie, agricultură și construcții, unde riscul de credit a fost în creștere.

B. SECTORUL POPULAȚIEI

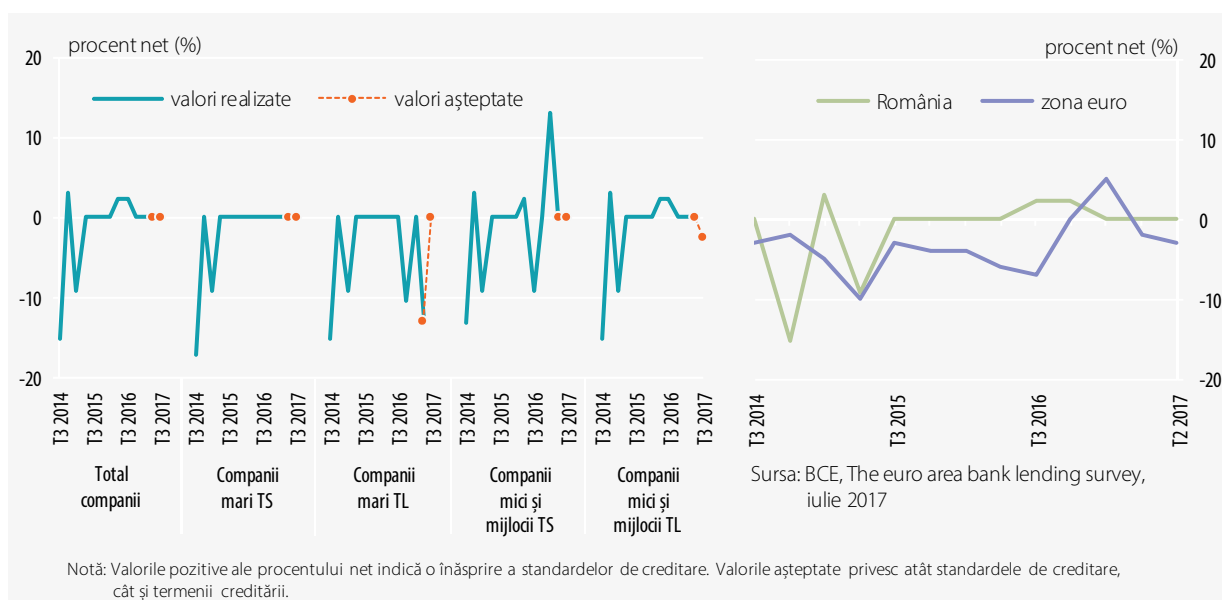
- **Standardele de creditare**, în T2/2017, au devenit semnificativ mai restrictive atât pe palierul creditelor ipotecare, cât și în privința creditelor de consum. În perioada următoare (T3/2017), băncile autohtone semnaleză o înăsprire moderată a standardelor de creditare în cazul împrumuturilor destinate consumului, în timp ce la nivelul creditelor acordate pentru achiziția de locuințe înăsprirea va avea o amplitudine marginală.
- **Termenii creditării** au prezentat evoluții mixte în T2/2017. Astfel, atât în cazul împrumuturilor ipotecare, cât și în cel al creditelor de consum, băncile au acționat în sensul unei înăsprii semnificative a cerințelor cu privire la gradul de îndatorare, în timp ce condițiile referitoare la ponderea maximă a creditului în valoarea garanției ipotecare (LTV), *spread*-ul ratei medii de dobândă a creditului față de ROBOR la 1 lună și costurile creditării altele decât dobânzile au fost relaxate moderat.
- **Cererea de credite**, în T2/2017, s-a majorat marginal în cazul împrumuturilor destinate achiziției de locuințe și terenuri, în timp ce în cazul creditelor de consum evoluția a avut o amplitudine similară, dar de sens opus. Băncile estimează că cererea va rămâne constantă în următoarele 3 luni în cazul creditelor ipotecare, în timp ce în cazul creditelor de consum aceasta se va majora marginal. Rata solicitărilor respinse de către bănci a prezentat o creștere moderată în cazul împrumuturilor ipotecare și o scădere moderată în cazul creditelor de consum.

1. Creditarea companiilor nefinanciare

1.1. STANDARDELE DE CREDITARE

Standardele de creditare aferente companiilor nefinanciare s-au menținut constante în T2/2017 la nivel agregat, în linie cu așteptările anterioare ale băncilor. În structură, standardele de creditare pentru împrumuturile pe termen lung acordate companiilor mari s-au relaxat moderat. Pentru următoarele 3 luni (T3/2017), așteptările formulate de bănci sunt ca standardele de creditare să rămână la nivelul actual (Grafic 1.1).

Grafic 1.1. Modificări ale standardelor de creditare

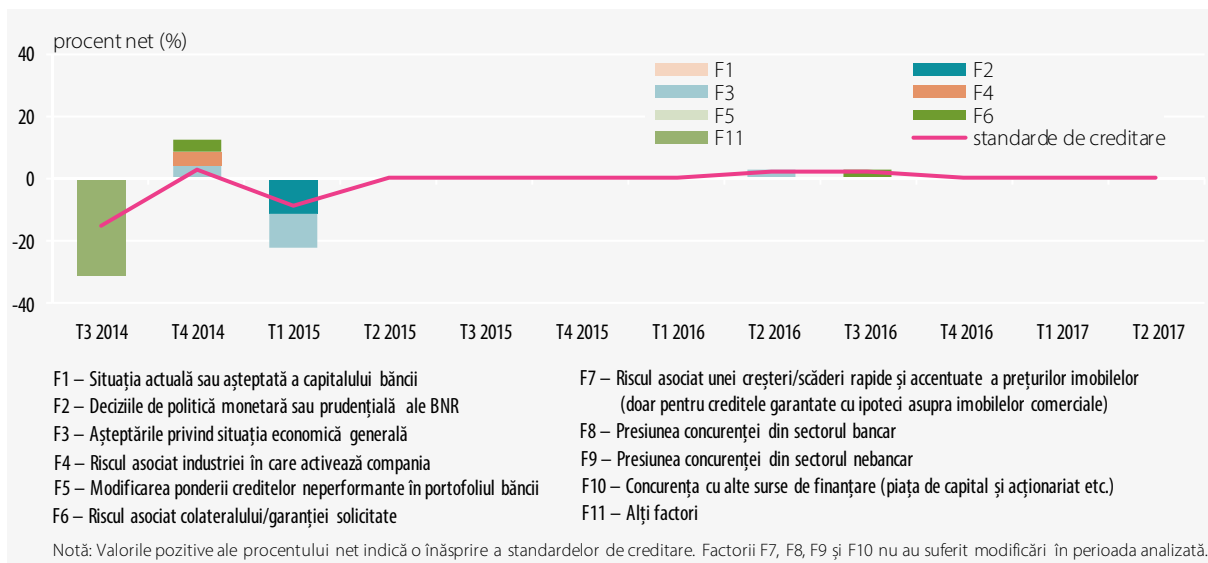

În zona euro, standardele de creditare pentru companii au continuat să se relaxeze marginal, contrar așteptărilor exprimate în sondajul anterior. Cel mai important factor care a contribuit la această evoluție a fost presiunea concurențială resimțită de către instituțiile de credit (Grafic 1.1). Pentru trimestrul următor (T3/2017), băncile din zona euro preconizează că standardele de creditare vor rămâne constante.

În T2/2017, principalii factori de influență asupra standardelor de creditare au fost relativ constanți (Grafic 1.2).

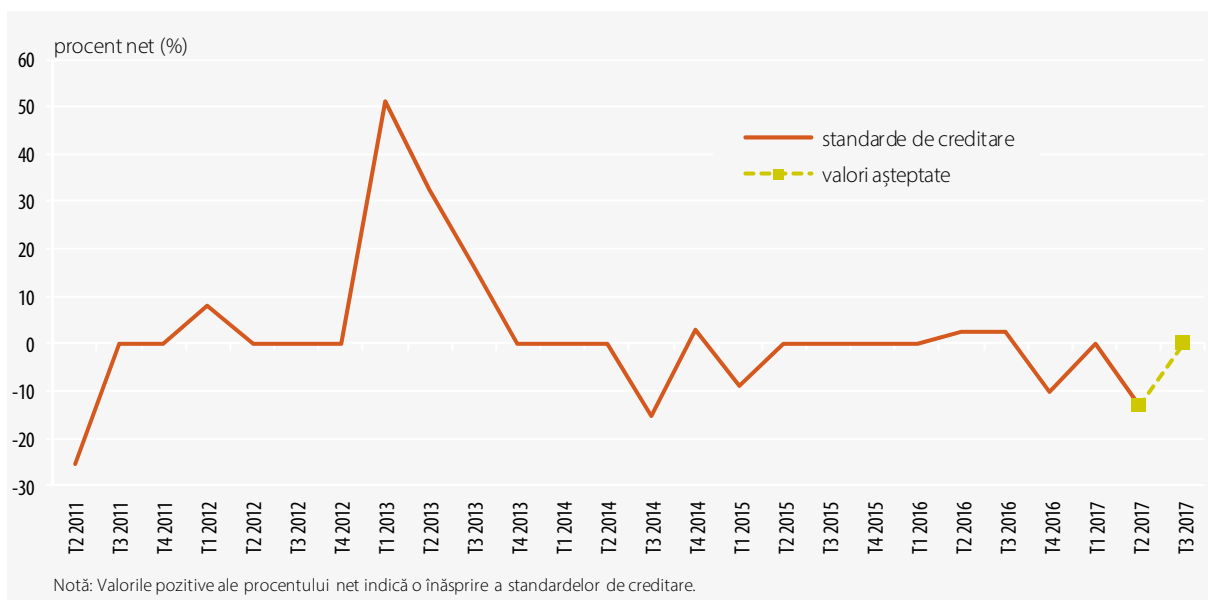

Grafic 1.2. Factorii care au contribuit la modificarea standardelor de creditare

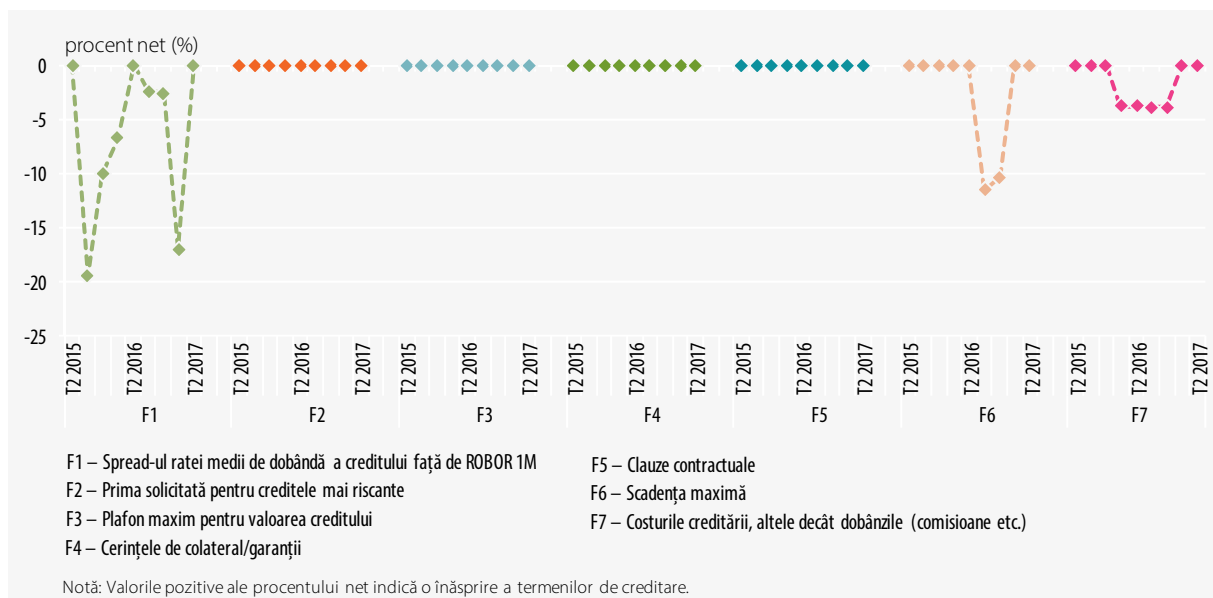
În ceea ce privește împrumuturile garantate cu ipotecă asupra imobilelor comerciale, băncile au indicat că standardele de creditare aferente acestei categorii s-au relaxat moderat în T2/2017, comparativ cu trimestrul anterior (Grafic 1.3). În următoarele 3 luni (T3/2017), instituțiile de credit anticipează că standardele de creditare pentru acest tip de împrumuturi se vor menține la nivelul actual.

Grafic 1.3. Modificări trimestriale ale standardelor de creditare pentru credite garantate cu ipotecă asupra imobilelor comerciale

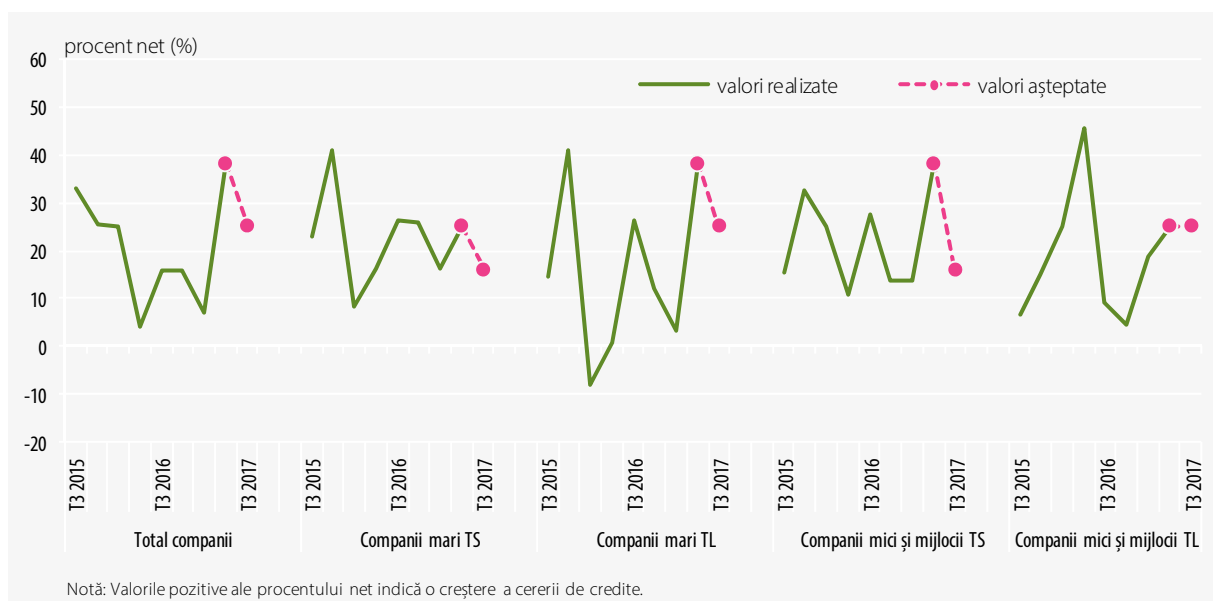
1.2. TERMENII CREDITĂRII

În T2/2017, termenii contractelor de creditare aferente companiilor nefinanciare au fost menținuți la același nivel de către bănci raportat la primul trimestru din acest an (Grafic 1.4).

Grafic 1.4. Modificarea termenilor contractelor de creditare

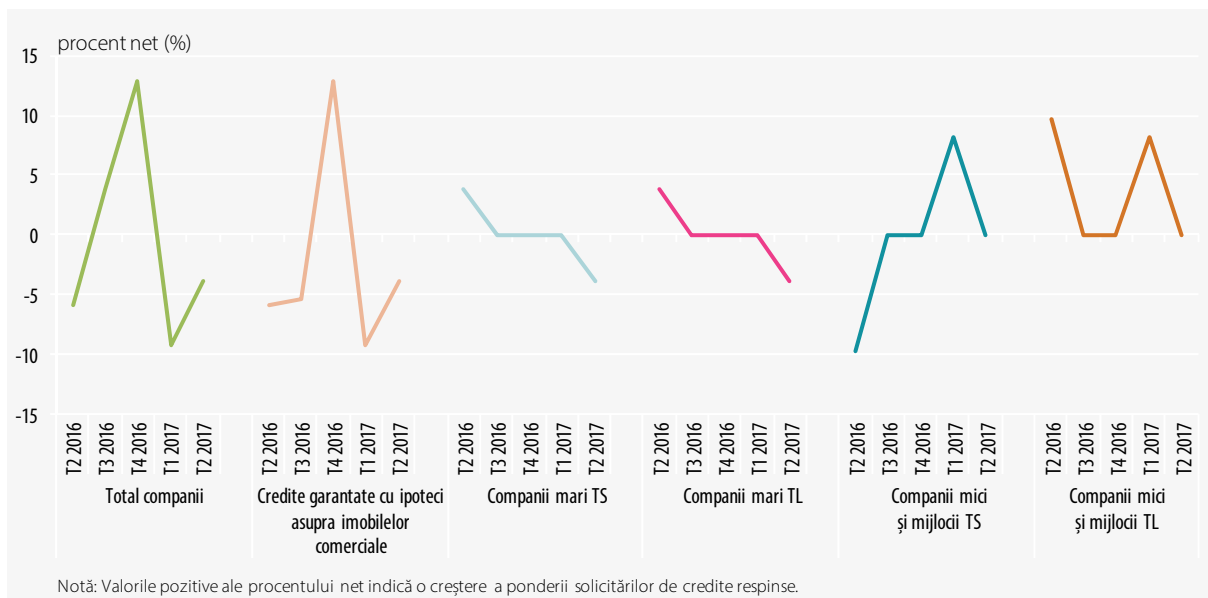
1.3. CEREREA DE CREDITE

Cererea de împrumuturi la nivelul companiilor nefinanciare s-a majorat semnificativ în T2/2017 (Grafic 1.5). Evoluții ascendente au fost înregistrate indiferent de dimensiunea companiilor sau maturitatea finanțării solicitate. Acest lucru semnalează necesitatea unei orientări mai ample a instituțiilor de credit către sectorul firmelor, în contextul în care acesta este al optulea trimestru consecutiv de creștere a cererii pe acest segment.

Grafic 1.5. Dinamica cererii de credite

Numărul creditelor solicitate de către companiile nefinanciare și respinse de către bănci în T2/2017 a rămas relativ constant pentru toate tipurile de credite (Grafic 1.6).

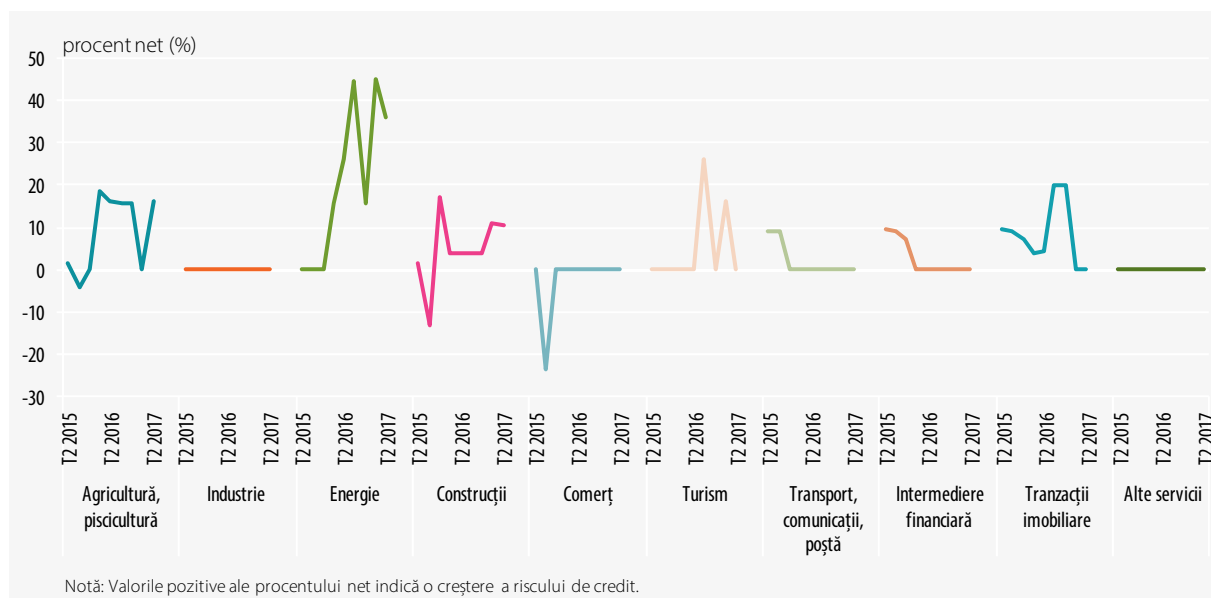
Grafic 1.6. Evoluția ponderii solicitărilor de credite respinse

1.4. EVOLUȚII ALE RISCULUI DE CREDIT ASOCIAT CREDITĂRII COMPANIILOR NEFINANCIARE

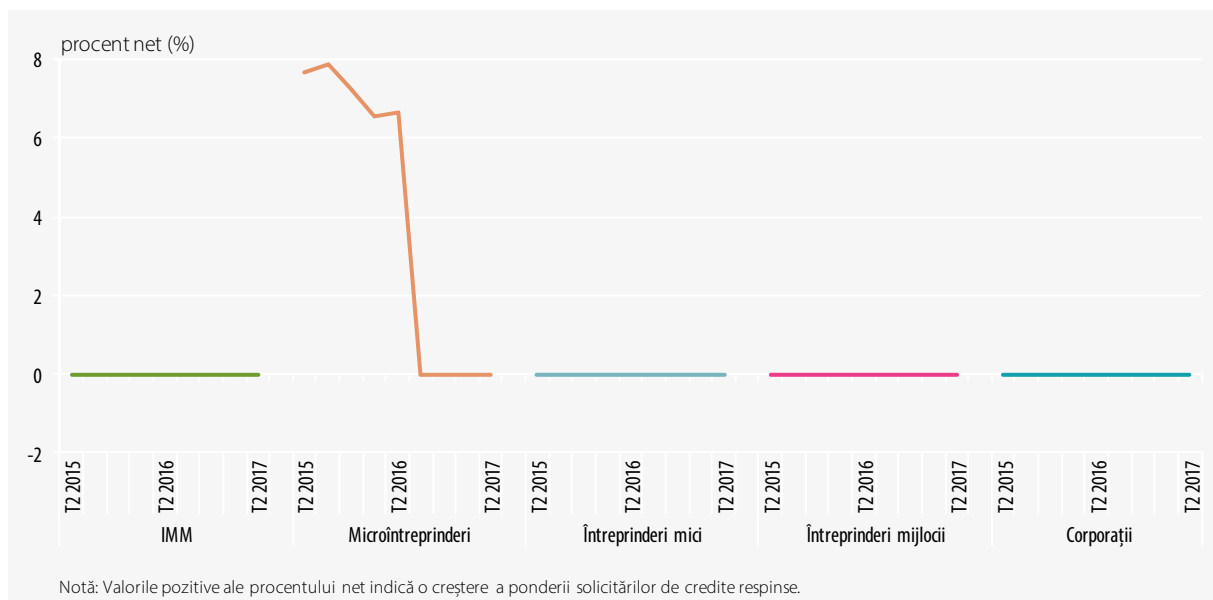
Din punct de vedere al sectoarelor de activitate, în T2/2017, riscul de credit s-a menținut la nivelul înregistrat în trimestrul anterior. Singurele modificări notabile, comparativ cu trimestrul anterior, au fost consemnate la nivelul sectorului energie (creștere semnificativă), respectiv în cazul sectoarelor agricultură și construcții (majorare de o amplitudine moderată), (Grafic 1.7).

Grafic 1.7. Evoluția riscului de credit pe ramuri de activitate

De asemenea, băncile autohtone au perceput riscul de credit la nivel constant în T2/2017 pentru toate categoriile de firme (Grafic 1.8).

Grafic 1.8. Evoluția riscului de credit pe tipuri de companii

Pierderea în caz de nerambursare (LGD¹) estimată de bănci pentru împrumuturile care au intrat în stare de nerambursare² în T2/2017 a înregistrat un ușor avans la nivel agregat față de trimestrul anterior, ajungând la valoarea de 41 la sută. În structură, cele mai notabile modificări au avut loc în cazul sectoarelor construcții și imobiliare, a căror estimare a pierderii în caz de nerambursare s-a majorat cu circa 15 puncte procentuale, respectiv 14 puncte procentuale, situând riscul de credit asociat acestor sectoare peste media la nivel agregat (LGD de 48 la sută în cazul construcțiilor, respectiv LGD de 50 la sută în cazul sectorului imobiliar).

2. Creditarea populației

2.1. STANDARDELE DE CREDITARE

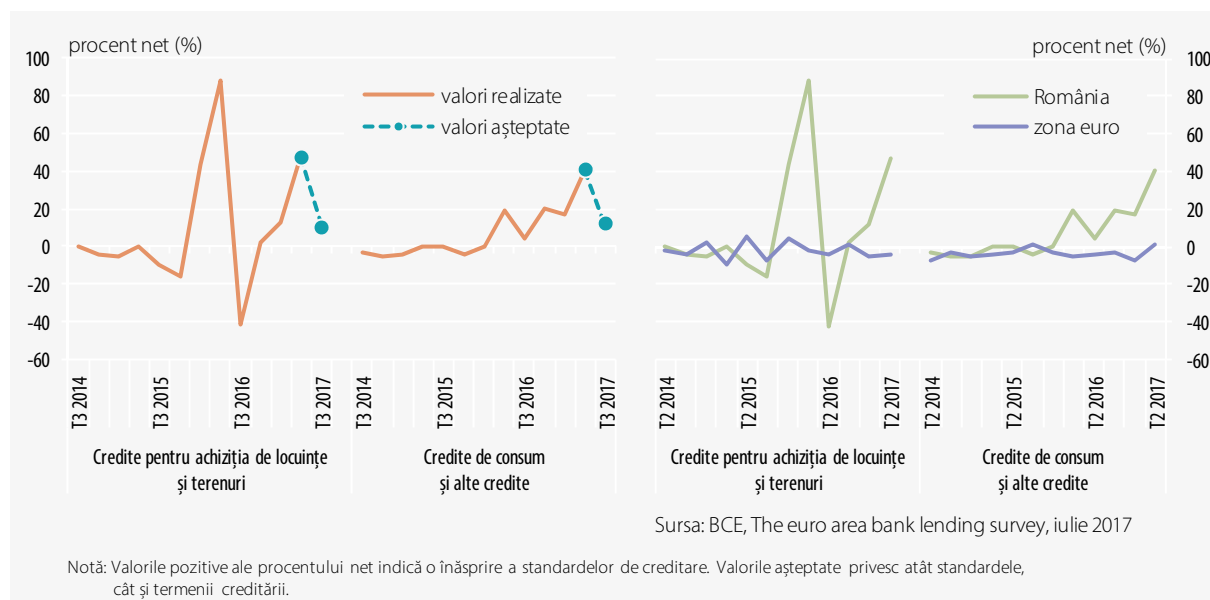
În T2/2017, băncile au înăspriț semnificativ standardele de creditare atât pentru împrumuturile destinate achiziției de locuințe și terenuri, cât și pentru creditele de consum. Instituțiile de credit au indicat următorii factori determinanți pentru această evoluție: deciziile de politică monetară sau prudențială ale Băncii Naționale a României, așteptările privind situația economică generală, cerințele cu privire la gradul de îndatorare, așteptările privind situația financiară a populației și riscul asociat

¹ Informația despre LGD pentru creditele acordate atât companiilor, cât și populației trebuie interpretată cu prudență, având în vedere seria scurtă de date disponibile de către bănci pentru a cuantifica acest indicator.

² Starea de nerambursare este definită conform Regulamentului BNR nr. 5/2013.

bonității clienților. În următoarele 3 luni, instituțiile de credit estimează o înăsprire marginală a standardelor pentru creditele ipotecare și una de amplitudine moderată pentru creditele de consum (Grafic 2.1).

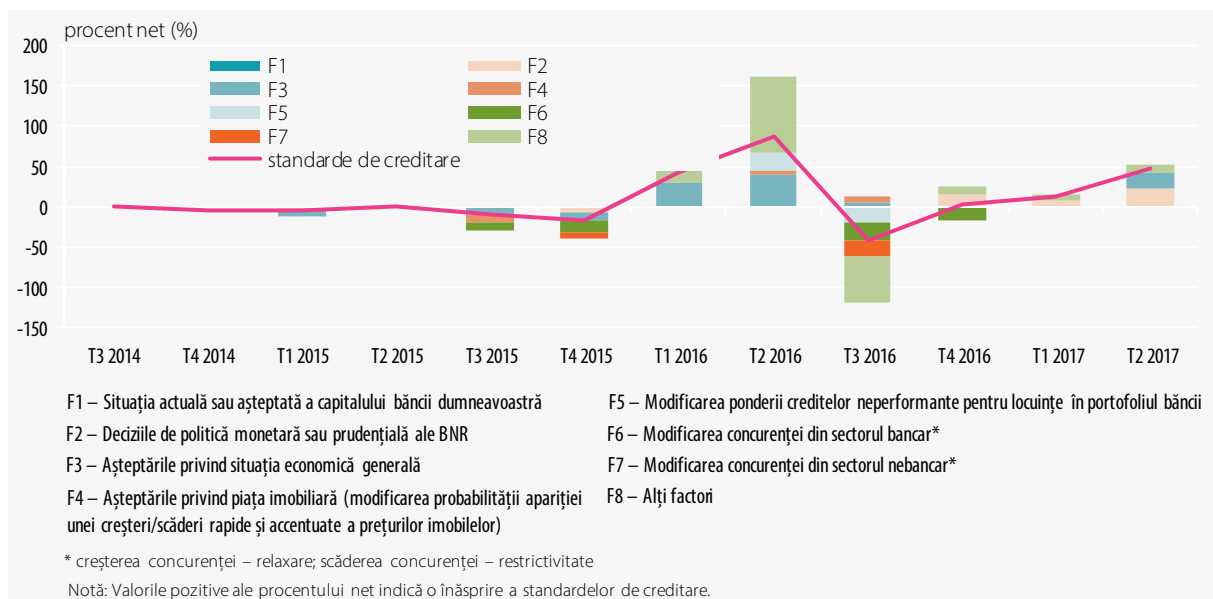
Grafic 2.1. Modificarea standardelor de creditare a populației

În zona euro, în T2/2017, băncile au continuat să relaxeze standardele de creditare aferente împrumuturilor ipotecare, menținându-le neschimbate în cazul creditelor de consum. Pentru T3/2017, este prognozată o relaxare a standardelor de creditare atât pentru împrumuturile acordate pentru achiziția de locuințe și terenuri, cât și pentru creditele de consum.

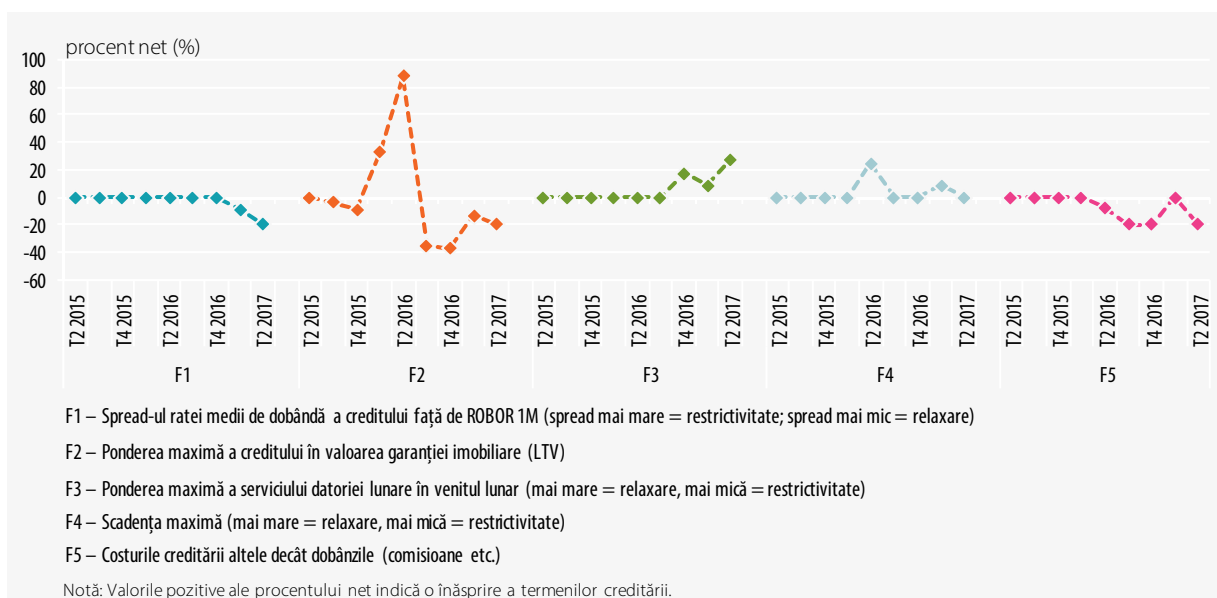
2.2. ASPECTE SPECIFICE CREDITĂRII IPOTECARE (ACHIZIȚIA DE LOCUINȚE ȘI TERENURI)

Principalii factori care au condus la înăsprirea standardelor de creditare pentru creditele ipotecare în T2/2017, conform opiniei instituțiilor de credit, au fost: deciziile de politică monetară sau prudențială ale Băncii Naționale a României, așteptările privind situația economică generală și cerințele cu privire la gradul de îndatorare (Grafic 2.2).

Grafic 2.2. Factorii care au contribuit la modificarea standardelor de creditare

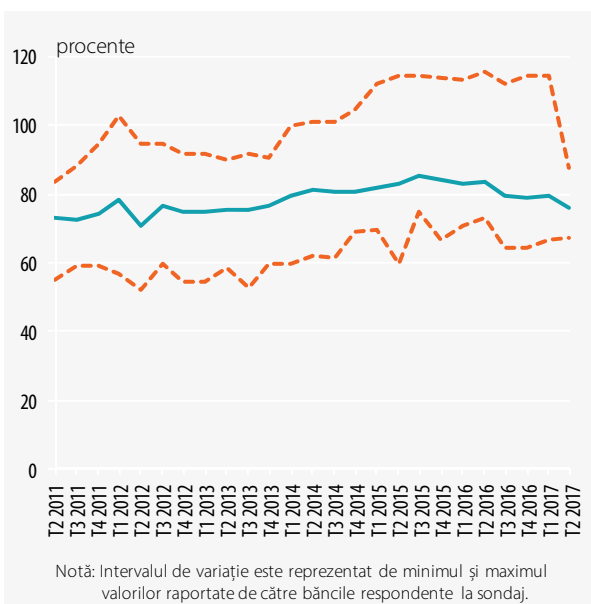
(i) Termenii creditării

În T2/2017, termenii contractelor de credit pentru achiziția de locuințe și terenuri au continuat evoluția mixtă din trimestrul anterior. Astfel, pe de o parte, ponderea maximă a serviciului datoriei lunare în venitul lunar s-a înăsprit semnificativ, iar, pe de altă parte, cerințele referitoare la ponderea maximă a creditului în valoarea garanției ipotecare (LTV), *spread*-ul ratei medii de dobândă a creditului față de ROBOR la 1 lună și costurile creditării altele decât dobânzile s-au relaxat moderat (Grafic 2.3).

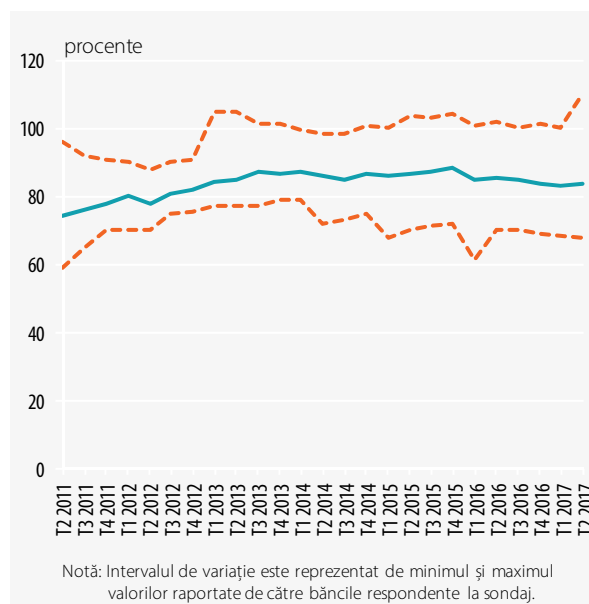
Grafic 2.3. Termenii creditării ipotecare

Valoarea medie a LTV (*loan-to-value*) pentru creditele ipotecare nou-acordate în ultimele 3 luni a fost în ușoară scădere față de valoarea consemnată în trimestrul anterior, ajungând la circa 76 la sută (Grafic 2.4). În cazul stocului total de credite ipotecare, nivelul mediu al LTV a fost de aproximativ 84 la sută, similar valorii din T1/2017 (Grafic 2.5).

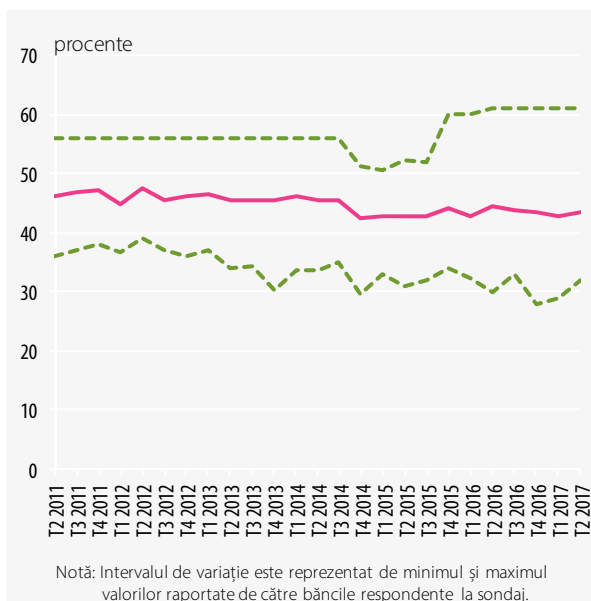
Grafic 2.4. LTV – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru creditele ipotecare nou-acordate în trimestrul analizat

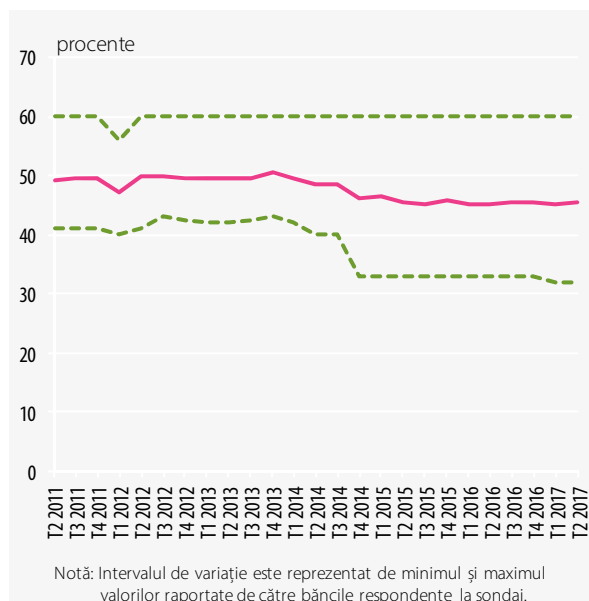
Grafic 2.5. LTV – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru total credite ipotecare acordate

Grafic 2.6. Grad de îndatorare – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru creditele ipotecare nou-acordate în trimestrul analizat

Grafic 2.7. Grad de îndatorare – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru total credite ipotecare acordate

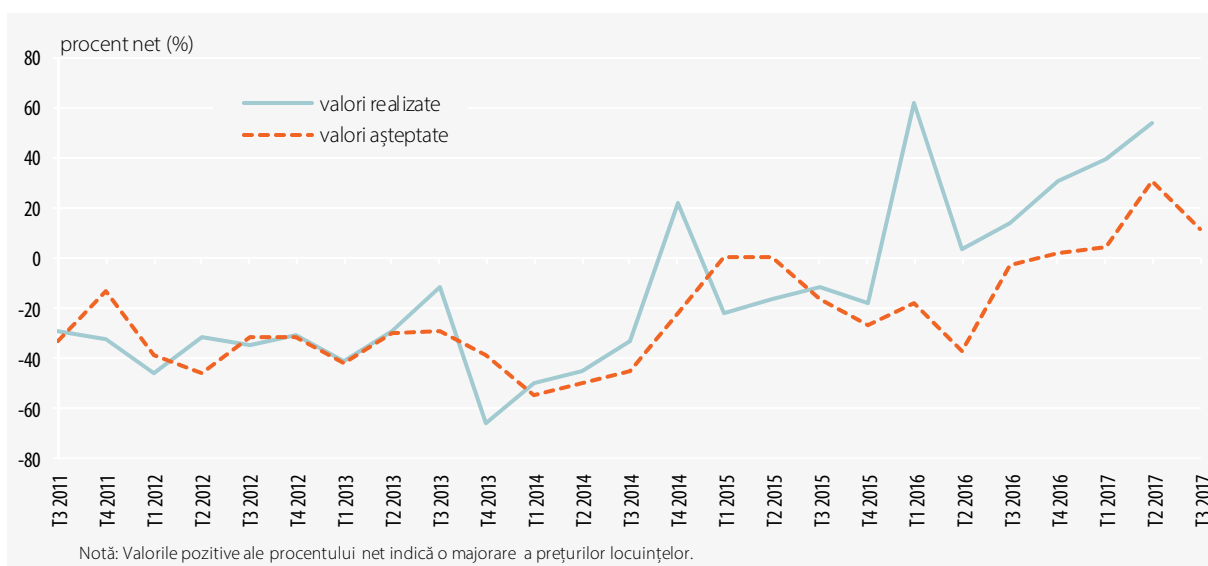

Gradul mediu de îndatorare la nivelul împrumuturilor ipotecare nou-acordate a fost de 44 la sută, în linie cu valoarea înregistrată în trimestrul anterior (Grafic 2.6), iar la nivelul portofoliului total de credite ipotecare acesta s-a menținut constant, la 45 la sută (Grafic 2.7).

(ii) Evoluția cererii de credite ipotecare și a prețurilor locuințelor

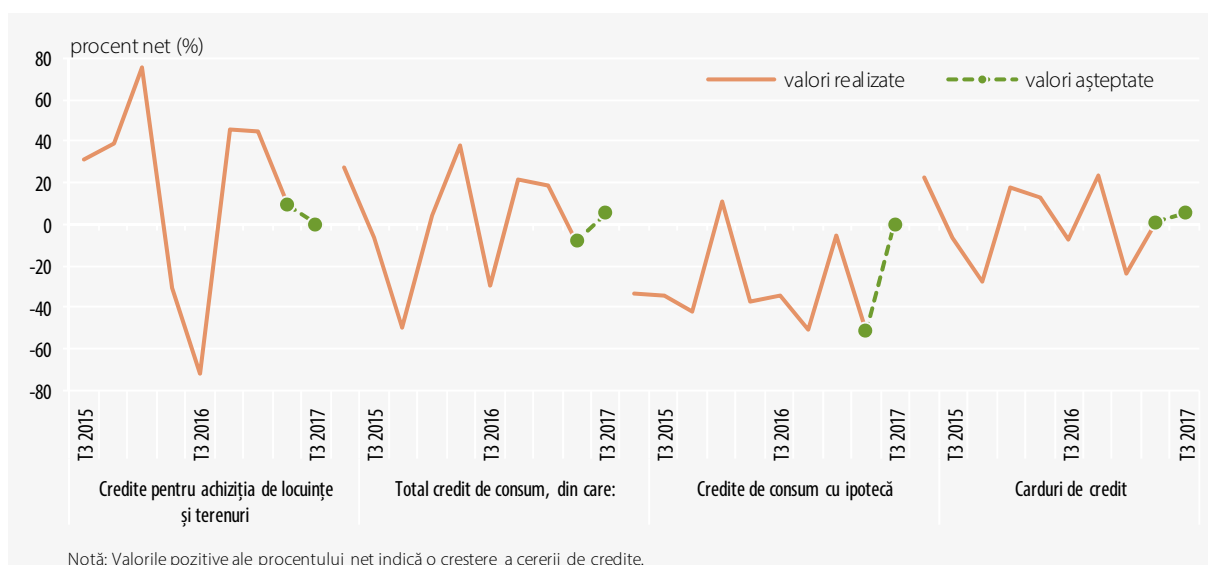
Tendința de majorare a prețurilor imobilelor rezidențiale a continuat și în T2/2017, conform instituțiilor de credit, acestea estimând că evoluția ascendentă se va menține și în următorul trimestru, însă cu o intensitate mai redusă (Grafic 2.8).

Grafic 2.8. Evoluția prețurilor locuințelor conform aprecierii băncilor

Cererea pentru împrumuturile destinate achiziției de locuințe și terenuri s-a majorat marginal în T2/2017 (Grafic 2.9), anticipându-se o menținere constantă a acesteia pentru următoarele 3 luni.

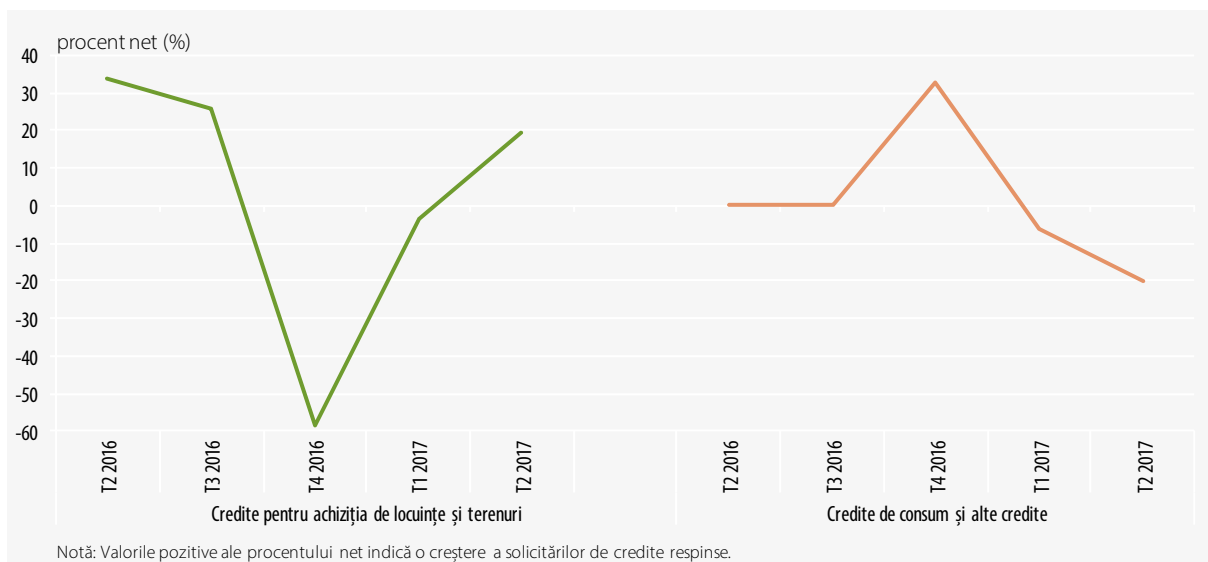
Grafic 2.9. Modificarea cererii de credite

Față de trimestrul anterior, în T2/2017, rata solicitărilor de credite care au fost respinse de către bănci a înregistrat o creștere moderată în cazul creditelor ipotecare (Grafic 2.10).

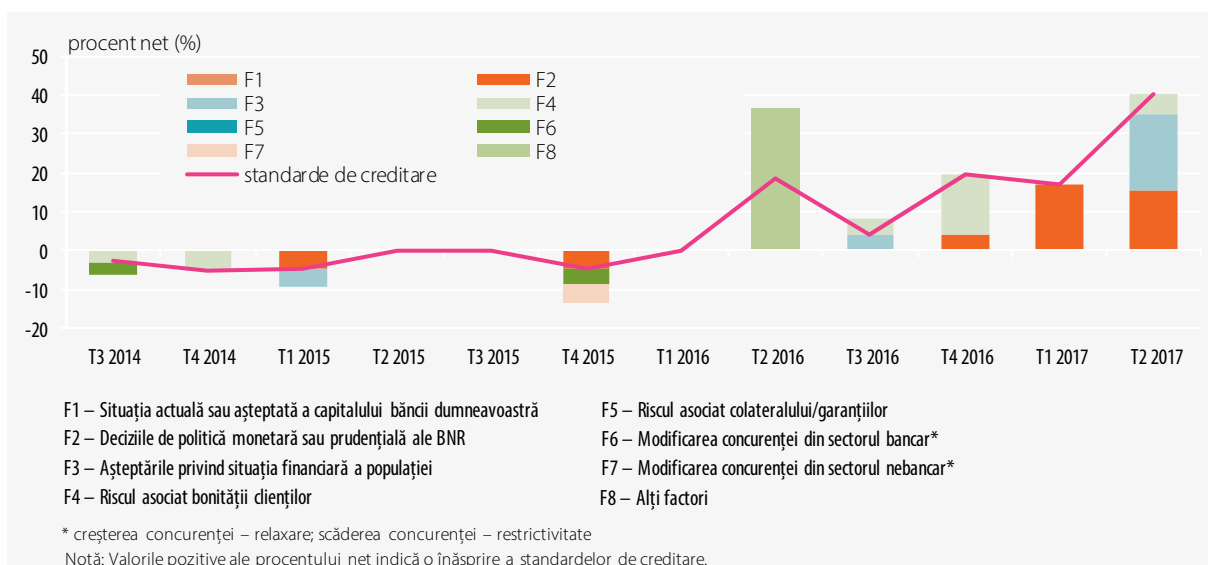
Grafic 2.10. Evoluția ponderii solicitărilor de credite respinse

2.3. ASPECTE SPECIFICE CREDITULUI DE CONSUM

În T2/2017, băncile au înăsprit semnificativ standardele de creditare aferente împrumuturilor de consum. Factorii principali care au determinat această dinamică au fost reprezentați de deciziile de politică monetară sau prudențială ale Băncii Naționale a României, așteptările privind situația financiară a populației și riscul asociat bonității clienților. În cazul celorlalți factori care influențează standardele de creditare ale împrumuturilor de consum nu s-au înregistrat modificări semnificative (Grafic 2.11).

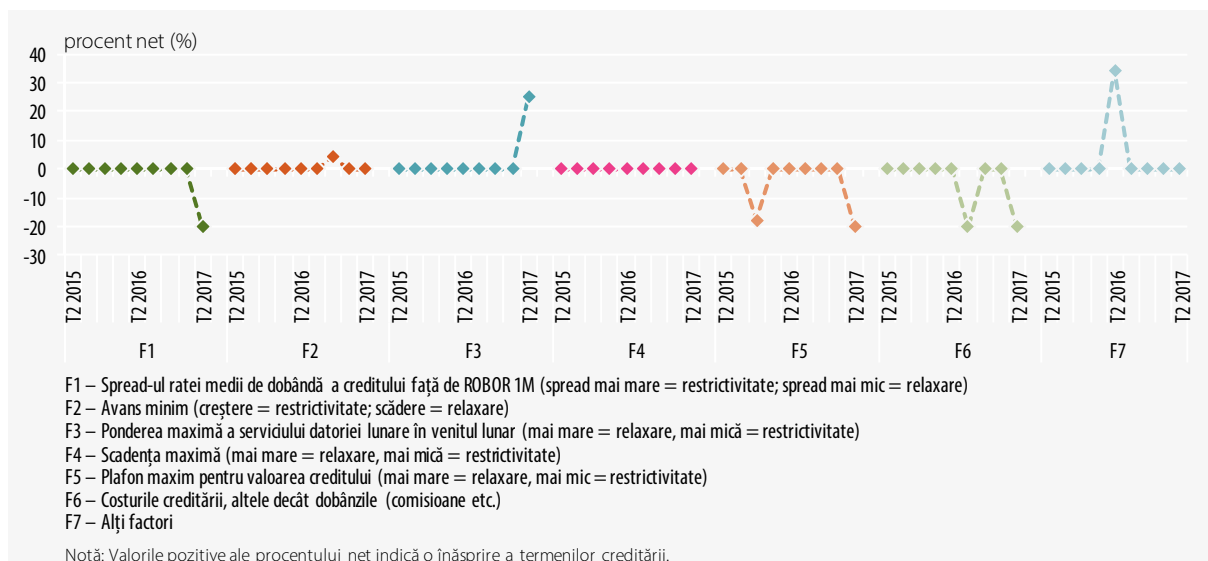
Grafic 2.11. Factorii care au contribuit la modificarea standardelor de creditare

(i) Termenii creditării

În T2/2017, se observă o evoluție mixtă a termenilor contractelor de credit pentru împrumuturile de consum. Astfel, ponderea maximă a serviciului datoriei lunare în venitul lunar s-a înăspriț, în timp ce condițiile privind plafonul maxim pentru valoarea creditului, *spread*-ul ratei medii de dobândă a creditului față de ROBOR la 1 lună și costurile creditării altele decât dobânzile s-au relaxat moderat (Grafic 2.12).

Grafic 2.12. Termenii creditului de consum

(ii) Evoluția cererii de credit de consum

În T2/2017, cererea s-a redus marginal în cazul împrumuturilor de consum. Această evoluție a fost determinată, în principal, de diminuarea semnificativă a cererii pentru creditele de consum cu ipotecă, care nu a putut fi contrabalansată de majorarea importantă a cererii pe palierul creditelor de consum fără garanție ipotecară. În cazul cardurilor de credit, cererea s-a menținut constantă (Grafic 2.9). Volumul solicitărilor de credite de consum care au fost respinse de bănci în T2/2017 a înregistrat o scădere moderată comparativ cu trimestrul anterior (Grafic 2.10). Pentru trimestrul următor, instituțiile de credit așteaptă un avans marginal al cererii de împrumuturi de consum.

(iii) Pierderea în caz de nerambursare (LGD³)

În T2/2017, pierderea medie în caz de nerambursare (LGD) pentru împrumuturile acordate pentru achiziția de locuințe și terenuri și cea aferentă creditelor de consum garantate cu ipotecă au înregistrat valori de circa 35 la sută, în timp ce la nivelul creditelor de consum negarantate cu ipotecă și al cardurilor de credit, LGD a consemnat valori de aproximativ 67 la sută, respectiv 57 la sută. La nivel agregat, LGD pentru creditele populației intrate în stare de nerambursare⁴ s-a menținut relativ constant în T2/2017, la circa 43 la sută.

³ Informația despre LGD trebuie interpretată cu prudență, având în vedere seria scurtă de date disponibile de către bănci pentru a cuantifica acest indicator.

⁴ Starea de nerambursare este definită conform Regulamentului BNR nr. 5/2013.

ANEXĂ

Sondajul este efectuat trimestrial de BNR în lunile ianuarie, aprilie, iulie și octombrie. Are la bază un chestionar (publicat în cadrul analizei din mai 2008) care este transmis primelor 10 bănci alese după cota de piață aferentă creditării companiilor și populației. Aceste instituții dețin aproximativ 80 la sută din creditarea acestor sectoare.

Chestionarul este structurat în două secțiuni, urmărind distinct caracteristicile creditului către (A) companii nefinanciare și (B) populație. Întrebările vizează opiniile băncilor privind evoluția:

- standardelor de creditare (normele interne de creditare sau criteriile ce ghidează politica de creditare a instituțiilor de credit);
- termenilor și condițiilor de creditare (obligațiile specifice agreeate de creditor și debitor în contractul de credit încheiat, ex. rata dobânzii, colateralul, scadența etc.);
- riscurilor asociate creditării;
- cererii de creditare;
- altor detalii specifice creditării (așteptări privind prețul mediu pe metru pătrat al unei locuințe, ponderea serviciului datoriei în venitul populației, ponderea creditului în valoarea garanției ipotecare etc.).

Răspunsurile la întrebări sunt analizate din perspectiva procentului net.

În cazul întrebărilor care se referă la standardele de creditare, procentul net reprezintă diferența dintre procentul băncilor care au raportat înăsprirea standardelor și procentul băncilor care au raportat relaxarea acestora. Un procent net pozitiv semnalează că o proporție mai mare de bănci au înăsprit standardele de creditare, în timp ce un procent net negativ presupune că o proporție mai mare de bănci au relaxat standardele de creditare.

În cazul întrebărilor care se referă la cererea de credite, procentul net reprezintă diferența dintre procentul băncilor care au raportat creșterea cererii de credite și procentul băncilor care au raportat scăderea acestora. Un procent net pozitiv semnalează că o proporție mai mare de bănci a raportat creșterea cererii de credite, în timp ce un procent net negativ presupune că o proporție mai mare de bănci a raportat scăderea cererii de credite. Procentul net este calculat ținându-se cont de cota de piață a băncilor respondente. În mod similar sunt tratate răspunsurile și la celelalte întrebări, cu specificația că în notele graficelor sunt explicate valorile pozitive ale procentului net.

Opiniile acoperă evoluțiile din ultimele 3 luni, iar așteptările se referă la următoarele 3 luni.

